СӨЙ ГОМЕРНЕ, СӨЙ ХАЛЫКНЫ, СӨЙ ХАЛЫКНЫҢ ДӨНЬЯСЫН!

ДУСЛЫК

ОКТЯБРЬ РАЙОНЫНЫҢ ИҖТИМАГЫЙ-СӘЯСИ ГАЗЕТАСЫ.
ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА ОКТЯБРЬСКОГО РАЙОНА.

Газета 1931 елның 9 июленнән бирле чыга. | №29 (7212) | 12 март, 1991 ел. СИШӘМБЕ | Бәясе 4 тиен.

17 март — Бөтенсоюз референдумы көне

Октябрь казанышларын саклыйк

17 мартта үтәчәк Бөтенсоюз референдумы СССР халыклары өчен мөһим политик әһәмияткә ия. Шуңа күрә партия, совет органнары һәм җәмәгать оешмалары бу кампаниягә хәзерлек барышын үзагымга куя, игътибардан читтә калдыра алмыйлар. Референдум нәтиҗәләре бу мәсьәләдә аларның ничек эш алып баруына күп бәйле. Шуның өчен дә халык арасында хезмәт һәм торак урыны буенча да оештыру һәм аңлату эшләрен киң җәелдерү зарури.

Хәзер фикерләр плюрализмы һәм теләсә кем теләсә нинди тәкъдим, фикер белдерә ала. ТССР халык депутаты Ф. Бәйрәмова, мәсәлән, газета чыгышыннан күренгәнчә, республиканың ССР Союзы һәм РСФСРдан да аерылып чыгуы яклы. Аның бу идеясен төптән ялгыш саныйм, чөнки ул Балтыйк буе республикаларындагы кебек аяныч нәтиҗәләргә китерүе бик мөмкин. Әлбәттә, моңа юл куярга ярамый.

Без халыклар бердәмлеге белән көчлебез. Әнә шул бердәмлеге белән совет халкы бишьеллык планнарны срогыннан алда үтәп чыкты, илебезне индустриализацияләде. Бөек Ватан сугышында җиңеп чыкты. Сугыштан соңгы елларда халык хуҗалыгын торгызуда олысы һәм кечесе бердәм булып эшләде. Барысы Совет Социалистик Республикалар Союзы хезмәт сөючән халкының югары аңлылыгы аркасында гамәлгә ашырылды.

Мин 17 мартта барлык гражданнарны ССР Союзын һәм бердәмлекне саклап тавыш бирергә чакырам. Бүген илдә иҗтимагый кризис көчәя барганда без КПСС һәм хөкүмәт тирәсенә тагын да ныграк тупланырга, бөек акыл иясе В. И. Ленин җитәкчелегендә 1917 елгы Бөек Октябрь казанышларын саклап калу, бердәм демократик һәм яңартылган Союзны яклап тавыш бирергә чакырам.

Н. САФИН,
партия һәм сугыш ветераны. Норлат шәһәре.

Таныш булыгыз: Норлат разведка бораулавы идарәсе токаре Владимир Николаевич Смирнов. Идарәдә 15 ел эшләү дәверендә хөрмәт һәм дәрәҗә казанырга өлгерде ул. Болар һәммәсе аңа намуслы хезмәт аша килде. Бүген Владимир Николаевичның рәсеме идарәнең Мактау тактасында тора.

Союзыбыз таркалмасын

Мин үзем сугыш ачысын күрмәсәм дә, сугышның нинди афәтләр китергәнен китаплардан укып, кинолардан карап беләм. Безнең халкыбыз ничә сугыш газабын башыннан кичергән, күпме кан койган, меңнәрчә ватандашларыбыз яу кырында ятып калган, тол аналар, ятим балалар күпме яшь түккән.

Хәзерге Кавказ арты республикаларында барган вакыйгаларны телевизордан карап, газеталардан укып хәйран каласың. Элек бер гаилә булып яшәгән азербайҗан белән әрмән, грузин белән осетин, үзбәк белән төрекмән сугыша, нәрсә җитми аларга?!

Билгеле, сугыш ачысын күргән, ачлыкны җилкәсендә татыганнары сугышмыйдыр.

«Симезлекне куй сарыгы гына күтәрә», ди үзбәк халкы. Бу бик дөрес һәм хак әйтелгән сүзләр, бик симерделәр бугай, рәхәткә түзми халык.

Кибет киштәләре буш, кияргә кием юк, ашарга ризык юк дибез. Урамнарда шәрә йөрүчеләр дә, ачлыктан егылып үлүчеләр дә күренми. Һәр йортка керсәң дә, нигъмәт, муллык. Тынычлыгыбыз, күкрәккә терәп кисәрлек икмәгебез бар, шуңа шөкер кылып яшисе иде. Бер сыныкка тилмереп яшәгән заманалар артта калды, алабута икмәген, крахмал ашаган көннәрен онытты халык. Һәр җирдә шулай бәрелешләр булып, милләтләргә таркалсак, илдә муллык булмаячагы билгеле. Әлегә кадәр барлык халкыбыз кулга-кул тотынып эшләде һәм яшәде.

Бердәм халкыбыз фашист Германиясен җиңде, рейхстагка җиңү байрагы кадады. Революция балкышы халкыбызны коллыктан азат итте. Бу уңышларга илебез тик милләтләр бердәмлеге аркасында гына ирешә алды. Хәзерге вакытта безнең районыбызда гына ничә милләт халкы яши, күпме катнаш гаиләләр бар, шушы милләтләр тату яшәгәндә генә районыбыз муллыкка ирешер. 1990 елга гына күз салсак та без моңа инанып идек. Үткән ел нинди авыр, явым-төшемле килде, шулай да районыбыз ашлык сату планын беренчеләрдән булып үтәде. Калган тармаклар буенча да намусыбыз саф безнең. Татарстанда гына да күпме хезмәт куеп үстергән игеннәрне ак карлар каплап китте. Бер өзлексез яуган яңгырлар безнең район территориясен генә читләтеп үтмәде бит. Барлык игеннәр җитәкчеләребезнең төпле фикерләве, тырышлыгы, халкыбызның аяусыз хезмәте, уңганлыгы аркасында җыеп алынды.

Әйдәгез, райондашларым, авылдашларым, киләчәктә дә бердәм булып кулга-кул тотынып эшлик, яшик, яңа үрләр яулыйк! Ялгыз яшәп кенә ил язмышын хәл итеп булмый. Союзны таркатмыйк. 17 мартта үткәреләчәк референдумга яңартылган Союзны саклап калу өчен бердәм булып «әйе» диеп тавыш бирик.

Х. ШӘФИГУЛЛИНА.
Фома авылы.

Округ комиссиясендә

5 мартта Н. Х. Абдуллин рәислегендә СССР референдумының Октябрь комиссиясенең чираттагы утырышы булды. Анда Биккол, Фома, Кизләү һәм Норлат шәһәре участокларында 17 мартта тавыш бирүгә әзерлек эшенең барышы турында информация тыңланды. Әлеге мәсьәлә буенча И.Н. Мөбәрәкшин, Н. М. Кәлимуллина, С. Н. Вафин, В.Н. Ботрякова, Г. Н. Попин иптәшләр чыгыш ясадылар.

Комиссиядә исемлектә референдумда катнашырга хокукы булган 38 меңгә якын граждан теркәлүе билгеләнде. Бу көннәрдә участок комиссияләренә участокларны җиһазлау, исемлекләрне чагыштыру һәм тавыш бирү өчен таныклык тарату эшләрен төгәлләргә кирәк. Участокларда халыкка уңайлы сәгатьләрдә һәртөрле аңлатмалар һәм белешмәләр өчен комиссия членнарының дежур торуын оештыру зарур.

Комиссия утырышында шулай ук референдумны финанслау һәм тавыш бирү участокларын материаль-техник тәэмин итү белән бәйле мәсьәләләр каралды. Округ комиссиясе членнары СССР референдумының Үзәк Комиссияләреннән кергән документлар белән таныштылар.

Комиссия эшендә халык депутатларының Октябрь район Советы рәисе урынбасары Т. А. Назарова катнашты.

Гражданнар игътибарына!

2—11—65 номерын җыеп, районның һәм шәһәрнең һәр кешесе район Советы башкарма комитетының районның экономик һәм социаль үсеше белән идарә итүе һәм хезмәт күрсәтү сферасы, культура, сәламәтлек саклау һәм социаль тәэминат учреждениеләре эше мәсьәләләре буенча фикерләрен һәм тәкъдимнәрен әйтә ала.

Кергән замечаниеләр район Советының март аенда үтәчәк чираттагы сессиясенә әзерлек барышында анализланачак һәм файдаланылачак. Сессия халык депутатларының Октябрь район Советы башкарма комитетының 1990 ел өчен отчетын тикшерүгә багышланачак.

Тынычлыктан бары башлана

Мин фронтовик, 70 яшемә җиткәч беренче тапкыр кулыма каләм алырга булдым. Үзем урын өстендә ятам, радио тыңлый һәм телевизор гына карый алам. Илебездә катлаулы хәл килеп туды. Хәзер, кем әйтмешли, тамаклар тук, әмма тынычлык юк. РСФСР Югары Советы рәисе Б. Н. Ельцинның 19 февральдәге чыгышы моңа ачык дәлил. Һәм, әйтергә кирәк, ул чыгыш мине тетрәндерде. Ул илебезне таркату юлына басты. Бу мәсьәләдә минем фикер бәхәссез: ач-ялангач булган чакта илебезнең бердәмлеген саклаганны бүген таркатуга юл куймабыз.

Ил язмышын хәл итү буенча үткәрелә торган референдум уңаеннан Х. Х. Морадыймовның 23 февральдәге интервьюсы белән дә кызыксынып таныштым. Аның фикерләре белән тулысынча килешәм. Аерым союздаш, шул исәптән Балтыйк буе республикалары лидерлары һәм парламентлары илне таркатуга юнәлдерелгән курсны гамәлгә ашыралар. Әммa безгә моңа юл куярга ярамый, ил бердәмлеге өчен ахыр чиккәчә көрәшергә кирәк. Халыклар арасында бердәмлек һәм тынычлык сакланганда гына көчле дәүләт бит без.

А. КРАСНОВА.
Сәләнгеш авылы.

Ачынып язган хатлар

Яңа мәктәп кайчан төзелер?

Мине, күпчелек ата-аналар кебек үк, балаларны укыту проблемасы борчый. Шәһәрдәге район мәгариф бүлегенә караган 4 урта мәктәпнең берсендә генә бер сменада укыталар. Шәһәр үсә, мәктәп балаларының саны арта. Аларның күбесе икенче сменада укый, мәктәптән соң кайта.

Шәһәрдә яңа мәктәпнең зарурилыгы көн кебек ачык. Бу хакта сүз дә алып барыла, тик әлегә эш шуннан ары киткәне юк. Халык депутатларының шәһәр Советы, район халык мәгарифе бүлеге бу мәсьәлә хакында газета аша җавап бирсә иде?

Ф. САФИУЛЛИНА.

Бәяне кем билгели?

Күпме еллар аракы кытлыгыннан соң кибетләрдә «Портвейн молдавский» пәйда булды. Талонсыз, иркле сатуда. Килешү бәясе нигезендә сатыла, 3 литрлы банкасы 51 сум 60 тиен.

Мине бер нәрсә кызыксындыра: шундый кыйммәт бәяне кем кем белән килешеп куйган икән? Райпо җитәкчеләре шушы сорауга җавап бирерләр бәлки. Бу сорау башка газета укучыларны да кызыксындырадыр, югыйсә?....

А. НИКИТИН.
Норлат шәһәре.

Мактаулы исем

Автомобиль транспорты өлкәсендәге хезмәтләре өчен Норлат-Октябрь автотранспорт предприятиесе шоферы Вениамин Анатольевич Зайцевка ТССР Югары Советы Президиумы Указы нигезендә «Татарстан ССРның атказанган транспорт хезмәткәре» дигән мактаулы исем бирелде.

Бүгенге санда

*17 МАРТ—РЕФЕРЕНДУМ КӨНЕ
*ССР СОЮЗЫН САКЛАУ ТУРЫНДА
*БЕЗНЕҢ РЕЙД.
*СЕССИЯГӘ ХӘЗЕРЛЕК

Сәясәт ыгы-зыгыны яратмый

Узган елның 30 августында Татарстан Югары Советының чираттагы сессиясендә бертавыштан диярлек (бер кеше бер якка да кушылмады) Татарстан дәүләт суверенитеты турында Декларация кабул ителде. Татарстан Автономияле Республикасы Татарстан Республикасы итеп үзгәртелде.

Моннан соң нәрсә үзгәрде? Республика халыкларына яңа статус нәрсә бирде? Әллә югалтулар хакында сөйләр вакыт җиттеме? Үз хәбәрчебез әнә шул турыда Татарстан Югары Советы Рәисе М. ШӘЙМИЕВ белән сөйләште.

—Исегезгә төшерегез әле, ул сессия нинди шартларда әзерләнгән иде? Көн саен булып торган митингларда нинди генә экстремистик ендәмәләр яңгырамады! Без барыбыз да дары мичкәсе өстендәге кебек яшәдек. Әмма баштан ук әйтеп куям: сессиянең нәкъ әнә шундый Декларация кабул итүе митинглар басымы нәтиҗәсе түгел, ә депутатларның үз карарларын аек акыл белән кабул итүе нәтиҗәсе. Республикада яшәүче барлык халыкларның тигез хокуклылыгы турында белдереп, татар һәм рус телләрен дәүләт теле итеп игълан итеп, Декларация бөтен киеренкелекне бетерде диярлек. Ә республиканы суверен, мөстәкыйль итеп игълан итү—тарихи гаделлекне сәяси хокукый нигездә тергезү ул.

Вакыйгаларның әнә шул юлдан агышы—бүгенге көндә иң мөһиме. Ул Татарстан территориясендә тынычлык һәм гражданлык татулыгын бирде. Кавказда һәм Балтыйк буенда бара торган, Урта Азиядә булып үткән вакыйгалардан соң да бит әле. Бәяләп бетергесез вакыйга бу. Сәяси тотрыклылык тагын бер нәрсәгә мөмкинлек бирде: авыл хуҗалыгы һәм промышленность җитештерүе күләмнәре тиешле югарылыкта калды.

—17 мартта, мәгълүм булганча, Союз яшәрме, юкмы, дигән мәсьәлә хәл ителәчәк. Шәхсән сез үзегез бюллетеньгә нинди тамга салырсыз?

—Мин— Союз яклы. Республикада яшәүче күпчелек халык шулай тавыш бирер дип ышанам. Референдумның бүтән нәтиҗәсен күз алдына китерүе кыен һәм мөмкин дә түгел. Мин аңлыйм: Союзыбыз авыру хәлдә. Җитди авырый. Әмма ул үлем хастасы түгел. Өметсезлеккә бирелергә иртә—әле сәяси чараларның барысы да файдаланылмаган. Барлык дәрәҗәләрдәге һәм ранглардагы лидерларга үзләренең тәкәбберлекләрен бер читкә куеп, «законнар сугышын» туктатырга вакыт—чын сәясәт ыгы-зыгыны яратмый, башлангыч ноктага —сәламәт акылга мөрәҗәгать итәргә вакыт. Ә ул бер нәрсәне куша: әгәр без авырлыкка бергә-бергә тарыганбыз икән, бергәләп чыгарга да кирәк. Берәм-берәм үрмәли башласак, бер-беребезгә аяк чалсак, берәү дә берни дә отмас.

—Минтимер Шәрипович, барлык сәяси чаралар да кулланылып бетмәгән, дигәндә сез нәрсә әйтергә телисез?

—Республикадагы хәлне генә алыйк. Әйткәнемчә, узган елның җәендә без үтә кискен иҗтимагый-сәяси хәлдә калдык. Дәүләт суверенитеты турында Декларация бер-ике айга соңарса, вакыйгаларның агышын алдан әйтүе кыен булыр иде. Әлбәттә, парламентыбыз карарын һәркем дә бер төрле кабул итмәде. «суверенитетлар парады» дип авыз кыйшайту әнә шуннан... Әмма ул үзәкнең дә, Россия Федерациясенең дә игътибарын, ниһаять, автономияләр проблемасына—илебезнең хәзерге сәяси тормышындагы иң җитди проблемаларның берсенә юнәлдерергә мәҗбүр итте. Сер түгел: аны союздаш һәм автономияле республикаларга бүлү кешеләрне беренче һәм икенче сортларга аеру белән бер. Мондый хәл белән дистә еллар дәвамында килешеп яшәдек, үзгәртеп кору гына безнең телне чиште.

Татарстанның үзенең икътисади һәм фәнни потенциалы ягыннан кайбер союздаш республикалардан өстен торуы сер түгел бит. Әмма алар статусына ирешә алганы юк. Аларның сәбәпләре төрле. Хәзер аларга тукталуның кирәге юк. Әлбәттә, әнә шундый «икенче сортлылык» республика тормышының барлык өлкәләренә дисгармония кертә иде. Суверенитет турындагы Декларация исә, халык арасында өлгереп җитеп, күзгә күренеп торган кимсетүгә нокта куйды һәм социаль хәлне тотрыклы итәргә мөмкинлек бирде.

—Татарстанның Союз һәм Россия Федерациясе белән хәзерге үзара мөнәсәбәтләре нинди нигездә корыла?

—Тигезлек, үзара ихтирам һәм үзара файда нигезендә —катгый безнең декларация кысаларында.

Без, республика вәкилләре, Союз договорын әзерләүдә тигез хокуклылар дәрәҗәсендә катнаша алуга ирештек. Без Федерация Советының хәлиткеч тавышка ия булган тулы хокуклы әгъзалары. Һәм договорга барлык Союз төзүче республикалар белән тигез катнашырга тиешбез. Бу—безнең принципиаль позиция.

Зур предприятиеләребезнең 80 проценты Союз буйсынуында, тагын 18е—Россия ведомстволарына буйсына. Мәгълүм фактны кабатлыйм: Татарстан яки «икенче Баку» (аны кайчандыр шулай дип йөртәләр иде), илгә ике ярым миллиард тонна нефть бирде. Аның бәрабәренә нәрсә алды? Харап ителгән урман-кырлармы, елгалармы? Хәтта яхшы юлларыбыз гына да юк... Безнең җирдә гаять зур нефть-химия производстволары тупланган, КамАЗ автомобиль гиганты төзеп куелган, Алабуга автозаводы төзелеп ята. Куәтле оборона промышленносте хакында әйтмим дә. Әнә шул гигант потенциалны үстереп, без байтак табигый байлыкларыбыздан мәхрүм калдык. Ярты миллион гектар уңдырышлы басуларыбыз сусаклагычлар төбендә. Калган йөзләрчә гектардан без уртача Россия һәм Союздагыдан күбрәк уңыш алабыз. Ә менә куллануыбыз, бигрәк тә ит ризыкларын, үзебез товар җибәргән төбәкләрдәгедән азрак. Гаделлекмени бу?

Яки тагын бер мисал. Налог салу турындагы яңа закон нигезендә, мәгълүм булганча, табыштан түләүләр 45 процент тәшкил итә. Бездән шуның 22 проценты Союз бюджетына, 23 проценты Россия бюджетына китә, алардан исә үзара исәп-хисап ясаганда безгә бары 10 процент тия. Ә бит безнең керемнәр балансы чыгымнар балансыннан югарырак һәм аз да түгел, күп тә түгел—миллиард сумлап тәшкил итә.

Әнә шундый бүленешне белә торып, безнең нәзберекләнүебез хакында сүз куерту дөресме? Ахыр килеп, суверенитет—экономик мөстәкыйльлек бит ул. Хәлбуки, Татарстанның, имеш, нефтьне үзләштерергә, КамАЗны һәм үз җирендә җитештерелгән бөтен нәрсәне алырга теләве турында сүз бармый. Монысы ахмаклык. Сүз Татарстанның тупланган потенциалны, урнашкан мөнәсәбәтләрне истә тотып, Союз договоры һәм РСФСР белән договор нигезендә идарә итәргә хаклы булуы турында бара.

Мөстәкыйльлек юлындагы берничә адымнар күренә. Без нефтьнең һәм химия продуктларының бер өлешен сатарга һәм кергән валютага халык куллануы товарлары, бигрәк тә алар булмау халыкның дәрәҗәсен төшерә торган нәрсәләрне—оекбашлар, оеклар, аяк киеме, өс киеме сатып алырга ниятлибез. Без Германиянең, АКШның, Италиянең, Австриянең, Тайваньның, Голландиянең эшмәкәрләр даирәләре белән элемтәләр урнаштырдык, Югославия, Польша, Кытай, Төркия белән элекке багланышлар киңәйтелә. Чит ил фирмалары белән күмәк предприятиеләр төзелә. Валюта фонды булдырыла.

—Татарстанның үзәк белән үзара мөнәсәбәтләренә килгәндә исә—биредә сез бөтенесен төгәл үз урынына куйдыгыз, ә Россия белән ничек? Кем әйтмешли, Татарстан Россиянең үзәк бер җирендә бит.

—Россия белән мөнәсәбәтләр декларация нигезендә: бу киләчәк Союз договорының ике тигез субъектының мөнәсәбәтләре. Әйе, милек мәсьәләсендә нечкә урыннар бар—Россия үз территориясендәге бөтен нәрсәне үз милке дип игълан итте. Шул исәптән безнекен дә.

Мондый адымга барганда Россия парламенты яңа суверен республикаларның язмышы турында уйладымы икән? Әнә шундый логикадан болай килеп чыга: безнең экономикага элеккечә Мәскәү кабинетлары хуҗа, аларның ранглары гына түбәнрәк. Безне бу канәгатьләндерми.

Россия белән мөнәсәбәтләр договор нигезендә корылачак. Безнең Югары Совет сессиясе аның проекты турында карар кабул итте инде. Анда әйтелгәнчә, ТССР Югары Советы Татарстан Республикасының РСФСР белән тарихи урнашкан икътисади, сәяси һәм мәдәни элемтәләрен саклап калу һәм үстерү өчен бөтен җаваплылыкны өстенә ала. Договор республикалар арасындагы вәкаләтләрне, беренче чиратта милек белән бәйлеләрен, нык ачыклап кую максатыннан зарур.

—Россия парламенты һәм аның хөкүмәте соңгы вакытта байтак карарлар кабул итте. Аларның бөтенесе дә элекке автономияләр мәнфәгатьләренә туры киләме?

—Кызганычка каршы, юк. Мәсәлән, Рождествоны бәйрәм көн итүне генә алыйк. Күпмилләтле республикаларга әйтми-нитми генә шундый карар кабул итәргә ярыймыни? Табигый, без аны үзебездә юкка чыгардык.

Тагын шуны әйтәсе килә: Россия союздаш республикалар белән байтак килешүләр төзеде. Бу юлы да Татарстан яки Башкортстан кебек зур элекке автономияләр белән киңәшләшү түгел, хәтта аларга әйтеп тә тормадылар. Шуңа күрә без ТССР белән РСФСР арасында килешүне, шулай ук Союз договорын тиз арада төзү андый аңлашылмаучылыкларга чик куяр дип ышанабыз. Бу илебездә яшәүче барлык күпмилләтле халыклар мәнфәгатьләренә кагыла.

—Минтимер Шәрипович, суверенитет мәдәният өлкәсендә нинди җимеш бирде?

—«Калдык принцибы» мәдәниятка зур зыян китерде. Шул исәптән бездә дә. Әлбәттә, озак еллар буена таркатылган нәрсәне тиз генә тергезү җиңел түгел.

Татар энциклопедиясен әзерләү эше бара—бу басма турында безнең зыялыларыбызның берничә буыны хыялланган иде. Татар мәктәпләре, театрлары ачыла, үзебезнең нәфис фильмнар студиясен булдыру турында карар кабул иттек. «Мәгариф» дигән яңа нәшрият оештырыла, ул республикадан читтә яшәүче татарларны дәреслекләр һәм методик әдәбият белән тәэмин итәчәк. Читтә яшәүче татарлар 5 милилоннан артык бит. Республика фәннәр академиясе төзү турында карар кабул ителде. Әлбәттә, мәдәниятка дигән акча җитәрлек түгел. Бөек ватандашларыбызга һәйкәлләр, музейлар җитми, әйбәт концерт залыбыз юк. Мәдәният хезмәткәрләренең торакка интегүе дә чынбарлык, аларның хезмәт хакы бик түбән. Алай да алга китеш бар. Әгәр 1985 елга мәдәният ихтыяҗларына 32 миллион сум бирелгән булса, быел 67 миллион билгеләнде. Аңлыйм, бу да аз—бишләтә күбрәк кирәк. Эзләрбез, уйланырбыз, хәзер берәүгә дә салына алмыйбыз, бөтенесе үзебезнең кулыбызда.

В. ЛЕКСИН.

(«Советская культура». 2 март, 1991 ел).

Профсоюз тормышы

Актив укуы

Күптән түгел агропромышленность комплексы работниклары профсоюз активы укуы үткәрелде. Анда колхоз-совхозларның, һәм АПК составына кергән предприятиеләр, оешмаларның профсоюз комитетлары рәисләре, расчет өстәле бухгалтерлары һәм казначейлары чакырылган иде.

Укуда профсоюз оешмаларының эшен планлаштыру, алып бару һәм башка мәсьәләләр буенча АПК работникларының профсоюз райкомы секретаре Р.Н. Садыйков чыгыш ясады. Профсоюз райкомының баш бухгалтеры В. П. Алексееваның чыгышы профсоюз бюджетының чыгышлары, санаторий-курорт дәвалавын һәм ялны оештыру, пособиеләр түләү һәм башка мәсьәләләргә багышланган иде.

Уку барышында профсоюз активистларының күп санлы сорауларына җаваплар да бирелде.

Е. ШАШОРИНА.

Кайгыртучанлык арта

Бүгенге көндә профсоюз оешмаларыннан да күп нәрсә таләп ителә. Аның игътибар үзәгендә хезмәт кешесе, аның ихтыяҗлары, хезмәт һәм көнкүреш шартларын яхшырту торырга тиеш. Хафизов исемендәге колхоз профсоюз комитеты үз эшен әнә шул таләпләрдән чыгып оештыруны максат итә дә.

Бу күптән түгел булып үткән җыелышта да чагылыш тапты. Җыелышта хезмәт коллективы һәм колхоз идарәсе арасында килешү тикшерелде. Колхозда механизаторларның һәм терлекчеләрнең хезмәт шартларын яхшырту буенча ел саен күп эш башкарыла. Килешүдә бу юнәлештә алда күреләчәк чаралар да чагылыш тапкан иде.

Килешүдә социаль проблемаларны хәл итүгә дә җитди әһәмият бирелде. Анда колхоз авылларын төзекләндерү, ферма юлларын тәртипкә китерү һәм башкалар да каралган. Мәсәлән, Кормышта кайбер урамнарга тротуар җәелмәгән әле, агымдагы елда аны «Дружба», Молодежная урамнарында дәвам иттерү карала. Колхоз үзәге Кормыш белән Чуваш Мәнҗесе арасындагы юлның шактый өлешенә асфальт җәелде инде, быел аны дәвам итү күздә тотыла.

Колхоз авылларына зәңгәр ягулык кертү мәсьәләсе дә килешүдә мөһим урын алып торды. Анда Чишмә һәм Чуваш Мәнҗесе авылларында бу юнәлештә башланган эшне дәвам итү планлаштырыла.

Җыелыш раслаган килешүдә, моннан тыш, сугыш һәм хезмәт ветераннарына, тәрбиячесез картлар һәм карчыкларга төрле льготалы ярдәм күздә тотыла. Индивидуаль йорт төзүчеләргә дә техника һәм материаль ярдәм күрсәтү билгеләнде.

Җыелышта халыкның тормыш хәлен яхшыртуга бәйле тагын күп мәсьәләләр каралды, бергәләп киңәш ителде.

Т. ДЕРБЫШЕВ.

Хафизов исемендәге колхоз.

ЧӘЧӘК БҮЛӘК ИТӘЛӘР

Күптармаклы производство предприятиесенең теплица коллективында яз рухы күптәннән сизелә. Тышта чатнама салкын. Ә теплицада —җәй. Биредә матур-матур чәчәкләр үсеп утыра. Аларны Валентина Евлентьева һәм Марина Петрова үстерәләр. Әнә шушы ике кешелек коллектив кышын гына 4 мең дана тюльпан һәм коала чәчәкләре бүләк итте кешеләргә. Ә 8 март бәйрәме алдыннан җәй назы — чәчәкләр алу нинди зур бәхет бит. Рәхмәт кызларга, кышкы салкында да кешеләргә җәй бүләк иткән өчен.

Үрнәк колхозчылар

Ирле-хатынлы Хәлимовлар турында бары тик җылы сүзләр генә әйтәсе килә. Нәҗия Хәлимова икедистә елдан артык «40 лет Победы» колхозында чүгендерче булып хезмәт куйса, Гариф Хәлимов 35 ел буена чылбырлы тракторда эшләде. Хәзер исә аккумуляторчы. Алар үз эшләрен намус белән башкаралар, шуңа күрә хезмәттәшләре тарафыннан ихтирам яуладылар да. Икесе дә тыйнаклар, сабыр холыклылар. Әйтергә кирәк, бүгенге көндә колхозда аларның уллары Ислам да Т-150 тракторын йөртә. Сәлих Әһлиуллович Нәбиуллин җитәкчелегендәге аренда звеносында хезмәт куя. Мондый эшчән гаилә белән чын күңелдән горурланырга була.

Рәсемдә: Нәҗия һәм Гариф Хәлимовлар.

Борчылып язган хатлар

Авыл турында кайгыртыйк әле

Авыл кайгысын авылда яшәүче кешедән дә яхшырак кем белә соң! Планнар әйбәт үтәлә дибез. Ит, сөт, йон сату планнарын районыбыз әйбәт үтәп чыкты дип шатланабыз. Ләкин... менә шул ләкиннәре булмаса икән. Планнар турында уйлыйбыз да бит, авылның киләчәге, үсеше турында кайгыртабызмы? Бүгенге көндә ничек яши соң авыл?

Озак еллар, дөресен әйткәндә, бөтен гомер буе авылда яшәгәнгә күрә, күпьеллык күзәтүләремнән чыгып кайбер фикерләремне газета укучыларга да, җитәкчеләребезгә дә җиткерәсем килә. Хәзер бит авыл экономикасын күтәрү, юкка чыгарга дучар булган авылларны торгызу турында күп сөйлибез, матбугат та бу хакта яза, карарлар да кабул ителә.

Минем шуларга бәйләп үзебезнең «Рассвет» совхозындагы кайбер күренешләргә тукталасым килә. Иң беренче итеп йортларны төзекләндерү, яңаларын салу мәсьәләсе борчый. Соңгы елларда авыллар төзү материалларына зур кытлык кичерәләр, такта-агач, кирпеч кебек нәрсәләрне табу бик кыенлашты, бәяләре дә күтәрелә бара. Совхозыбыз үзе дә бик күп төзи, ә кирпечне 300 километрдан ташырга мәҗбүр була. Ә чыгымы совхоз кесәсенә суга бит. Әгәр үзебезнең кирпеч заводыбыз булса, безнең хәл күпкә җиңеләер иде. Норлатка авылдан 120 дән артык яшь кешебез китеп эшләп йөри, чөнки аларга биредә эш юк. Ә кирпеч заводы һәм башка ярдәмче предприятиеләр аларны кайтарыр, эшле итәр иде. Бу безнең авылгагына кагылмый, тулаем район буенча да шулай.

Безнең Яңа Иглайда эчәргә яраклы су юк. Чишмә бар, ләкин ерак—ике километрдан артык барып йөрисе бар. Ә эш кешесенең вакыты кая да, арыпталчыгып кайткач, шул араны үтеп кара. Терлекче, сыер савучыларыбыздан Сатдарова, Мусина һәм башкалар иң авыры әнә су һәм газ мәсьәләсе диләр.

Чыннан да, шулай бит, газ баллоннарын тарату оештырылса да нинди җиңеллек килер иде, һәркемнең дә транспорты юк, кайткан чагы да еш кына беленми кала. Таратуны оештыру әллә ни зур чыгымнар сорамый бит югыйсә!

Хәзер авылларда тегермәннәр, такта яру заводлары юкка чыкты диярлек. Ә шуның аркасында булган ашлыкны да онга, фуражга тарттыра алмыйбыз, агач материалларыбыз да еллар буена ярылып, череп бетә. Ә бит үз вакытында тегермәннәр, такта яру җайланмалары хуҗалыкларга күпме табыш бирә иде.

Әйтик, менә тагын бер мәсьәлә, безнең күршедәге Куйбышев өлкәсе колхозлары кыш көне печән, салам кебек азыкларны ташып йөрми, ул җәй көнә үк хәл ителә. Ә бездә шимбә, якшәмбе көннәрендә транспорт сорап идарә бусагасын таптыйлар. Ләкин зур хуҗалыкның һәр эшчесен тиз генә канәгатьләндереп буламы соң? Юк, әлбәттә.

Менә шундый зур һәм вак мәсьәләләр бергә укмашып игенчедә авыл тормышына тискәре тойгылар уята. Болар чишелмәслек түгел, күбесенә теләк кенә кирәк, җир хуҗасына игътибар-хөрмәт белән карау сорала, шул чакта авылларыбыз яхшы якка үзгәрер, күптән китүчеләр дә җиргә йөз белән борылыр иде.

Т. ГОБӘЙДУЛЛИН.

ТӘРТИП КЕНӘ ҖИТМИ

Безнең рейд

Соңгы вакытта районда сөт җитештерүнең күләме һәм сыйфаты турында җитди сүзләр бара. Район хәзерге көнгә узган елның шул чоры белән чагыштырганда 6794 килограммга кимрәк продукция җитештерде, аның сыйфат дәрәҗәсе дә канәгатьләнерлек түгел. Рейд бригадасы берничә хуҗалыкта булып, бу хәлләрнең сәбәбен ачыкларга тырышты.

«Восход» колхозының товарлыклы-сөтчелек фермасындагы хәлләргә иркенләп тукталуыбызның сәбәбе гади. Биредә терлекчелек продукциясе җитештерү өчен бөтен шартлар бар, ниндидер өстәмә чыгымнар тоту, зур эшләр башкаруның кирәге юк. Әмма икенче яктан тәртип, чисталык, зооветталәпләрнең үтәлеше ни дәрәҗәдә үзагымга куелган—бусы аерым сөйләшүне сорый торган, һич гафу ителмәслек хәл.

Иң гади нәрсәләрдән башлыйк—саву аппаратларының торышы һәм саклануы. Алар биредә ябык хәлдә саклыналар, бер корпуста стеллажлар юк, икенчесендә ишелү дәрәҗәсендә. Аппаратларның чисталык дәрәҗәсе дә ташка үлчим.

—Мине беркем аппарат чистартырга өйрәтмәде, зооветукү да үткәргәннәре юк,—дип җавап бирде савучы М. Улякашкина, безнең кисәтүгә каршы. Аның сүзенә каршы төшүчеләр табылса да, савучының хаклы булуына тиз ышандык. Чөнки Н. Тимофеева, Л. Хмелева, Н. Леверкина һәм башкаларның да аппаратлары бер үк дәрәҗәдә чистартылмаган булып чыкты.

—Хлорка юк,—диләр хатын-кызлар. Әмма сода бар бит! Гомумән, чисталыкка игътибар азлыгы һәр нәрсәдә сизелә. Санитар көннәр үткәрелми, ял бүлмәләрендә тамчы тама, аерым группаларда сыерлар пычрак. Продукциянең майлылыгын билгеләгәндә чисталыгы, тыгызлыгына игътибар бирүче юк. Алар да тикшерелеп, сыйфат экраны булдырылса һәм аннан чыгып савучыларның класслылыгы алынса, бу, әлбәттә, алар эшенә тәэсир итми калмас иде. Фермада хуҗа күзе җитмәү, зооукулар үткәрелмәү дә күренә. Бозауларны эчерү схемасы юк, аларга сөт бирү чама белән генә алып барыла. Хәер, эчерү дигәннән, сыерлар алдындагы автоэчергечләргә күз ташлаучы да сирәк бугай биредә. Алар азык калдыклары белән тулганнар, маллар, бичаралар, никадәр генә төртелсәләр дә, суны туйганчы эчә алмыйлар, әлбәттә, бу шартларда. Савучыларның әзерлексезлеге саву аппаратларында пульсацияне регулярлаштыра белмәүдә дә сизелә. Ул тизрәк эш бетерүгә генә көйләнгән, ә бит еш пульсация продукция алуга уңай тәэсир ясый дип булмый. Сыерлар җиленен юа торган суның тиешле җылылыкта булмавы, аппаратларны дөрес утыртмау да файдага түгел. Кызганычка каршы, «Восход» фермасында болар һәммәсе күзәтелде. Сыерларның канында каротин җитмәүгә дә әлләни игътибар бирүче булмаган фермада. Бу инде—белгечләрнең битарафлыгы, үзвакытында ылыс кайтаруны оештыру кирәклеге турында алар бит беләләр. Савучыларның азыкка тоз сибүләрен күзәтүче дә юк. Тагы бер нәрсә борчуга салырлык. Өч көн буе биредән озатылган сөтнең авырлыгында аерма күзәтелгән. Башта 60, аннан 80, соңгы көндә 127 килограмм сөт җитмәгән үлчәү буенча. Сәбәп нәрсәдә? Диспетчер З. Абрамова аны аңлатырдай төгәл сәбәп атый алмый. Әмма ул аңлашыла—сөтне исәпкә алуда тәртип юк. Ул ике фермага берүзе кабул итә, еш кына савучылар сүзеннән чыгып язарга да туры килүен яшерми. Өстәвенә, сөт үлчәгеч тә юк, аны күз белән, чама белән генә үлчәгәндә, төгәллеккә исәп тоту беркатлылык, әлбәттә. Әмма ни гаҗәп—шулкадәр аерма булып та З. Абрамова да, зоотехник В. И. Ерусланов та кабул итү пунктына барып, контроль үлчәү ясатмаганнар, сәбәбен ачыкларга тырышмаганнар. Һәм бу—районда һәр йөз грамм сөт өчен чын-чынлап көрәш барган чорда!

Югарыда телгә алынган кимчелекләргә рейд бригадасы башка хуҗалыкларда да тап булды. Ульянов исемендәге колхозда аппаратлар шундый ук хәлдә, Синдряков исемендәге колхозда сыерлар пычрак. Биредән сөт суытылмый; югары әчелектә килә. «Правда» колхозында сөт шулай ук савучылар сүзеннән чыгып кына билгеләнә, нәтиҗәдә янә авырлыкта аерма килеп туа.

«Россия» колхозында да хәлләр мактанырлык түгел. Саву аппаратлары, суыткыч—пычрак. Биредә, гомумән, сөт блогы гигиена таләпләренә җавап бирерлек хәлдә түгел. Сөтне пробага машинадан түгел, суыткычтан алалар, аның сортлылыгында аерма килеп туа. Болар һәммәсе колхозның 1 сортлы сөт тапшыруына тоткарлык китереп чыгаралар.

Күрәсез, алда телгә алган кимчелекләрнең һәммәсе—берниндн өстәмә чыгым тотмыйча хәл итәрлек нәрсәләр. Мул сөт саву өчен шартлар бар, азык җитә. Болары бары битарафлык, җавапсызлыктан килеп туган хәлләр һәм продукция муллыгы, сыйфаты турында чынлап торып кайгырткан хуҗалыклар ана тиз арада чик куя алырлар иде.

Н. ФОМИН,
авыл хуҗалыгы продуктлары әзерләү һәм сыйфат буенча баш дәүләт инспекторы.

Т. КОЛПАКОВА,
сөт-май заводының санитар врачы.

С. ХӘЙРУЛЛИНА,
газета корреспонденты.

Сынатмаска исәп

Колхозыбызда техниканы язгы кыр эшләренә хәзерләп кую төгәлләнде дисәк тә була. Чөнки хәзер безнең техника «доктор»лары җайланмаларны соңгы тапкыр күздән кичерәләр. Биредә күп еллар буена эшләгән Рафаэль абый Хәсәншин, Әнәс абый Әмиров һәм Рөстәм Хәбибуллин үзләренең тәҗрибәләрен, сәләтләрен җайланмаларны тулы, хәзерлеккә китерүдән кызганмыйлар. Хуҗалыктагы 6 комплект чәчкеч, 14 комплект тырма, 9 культиватор, 3 комплект каток бар. Билгеле, ремонт вакытында тегесе, монысы җитми торган чак та була, бу вакытта аларга һәрвакыт трактор бригадасы бригадиры Камил Мостафин даими ярдәмен күрсәтә. Тиздән тагылма җайланмаларның әзерлеген тикшерү комиссиясе слесарьларның эшенә бәя бирәчәк. Бу комиссиягә колхоз рәисе Х. Шәйхетдинов, баш инженер С. Әфләтунов, трактор бригадасы бригадиры К. Мостафин кертелде. Алар бригаданың да, арендачыларның да эшләрен җентекләп тикшерәчәкләр, ә чын бәя кыр эшләрендә күренер. Слесарьларның ышанычы нык, без әзерләгән техника сынатмас диләр.

Р. МОРТАЗИНА,
«Чишмә» колхозы экономисты.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

СИШӘМБЕ
12 МАРТ
КАЗАН КҮРСӘТӘ

17.10 Нәфис фильм: «Үзәк чыгыш» (татар телендә).
18.15 «Кешегә багышланган».
19.00 «Татарстан».
19.30 «Һәвәслек». Халык уен коралларында һәвәскәр башкаручы һәм җырчы Фәридә Фәррахова белән очрашу (Бөгелмә шәһәре).
19.50 «Әлли-бәлли-бәү».
20.00 М. Хәсәнов «Язгы аҗаган». Телевизион фильм-спектакль. 2 сериясе. «Гомерлек бурыч».
21.40 Тапшырулар программасы.

I ПРОГРАММА

6.30 «Иртә».
9.00 Актуаль репортаж.
9.15 Мультфильм: «Әбием, өйрәтче».
9.25 Балалар сәгате.
10.25 В. Шекспир. «Гамлет». Фильм-спектакль. Тәнәфестә (12.00)—Телевизион яңалыклар хезмәте.
15.00 Телевизион яңалыклар хезмәте.
15.15 Нәфис телефильм: «Сөеклем минем».
16.45 Курчак театры дөньясы. 1 нче тапшыру.
17.35 Балалар музыка клубы.
18.15 «Таныш булыгыз: «АСКО».
18.30 Меридиан.
18.45 Сәяси диалоглар.
19.30 Мультфильм.
19.40 Режиссер С. Самсонов фильмнары. «Нәкъ инглизчә үтерү». 1 серия.
21.00 «Вакыт».
21.45 «ВИД» күрсәтә.«Могҗизалар кыры».
22.30 Кинопанорама.
23.15 Шигърият!
00.20 Телевизион яңалыклар хезмәте.
00.40 Нәфис телефильм: «Минем тормышым». 1 серия.

II ПРОГРАММА

8.00 Иртәнге гимнастика.
8.15 Фәнни-популяр фильм. «Өрфә канатның җилпенүе».
8.35, 9.35 Музыка. 4 класс. С. С. Прокофьев «Александр Невский».
9.25 Француз теле. 1 уку елы.
10.05 Француз теле. 2 уку елы.
10.35, 11.40 Биология. 6 класс.
10.55 Күп белүчеләр өчен күнегүләр.
12.00 Нәфис телефильм: «Чүлмәкче түгәрәге».
13.35 Ритмлы гимнастика.
21.45 Нәфис телефильм: «Оялар».
23.00 Союзлар йортының колонналы залында Мурад Кажлаевның авторлык кичәсе.

ЧӘРШӘМБЕ
13 МАРТ
КАЗАН КҮРСӘТӘ

17.00 Мультфильм.
17.20 Н. Җиһанов әсәрләреннән концерт.
18.25 Телевизион очрашулар. «Камскийча саклану».
19.00 «Татарстан».
19.30 «Туры бәйләнеш». Референдум мәсьәләсе.
20.20 М. Хәсәнов. «Язгы аҗаган». Телевизион фильм-спектакль. 3 серия: «Өмет каршына тезләнеп».

I ПРОГРАММА

6.30 «Иртә».
9.00 Эшлекле курьер.
9.15 Балалар музыка клубы.
9.55 Чемпионнар белән бергә.
10.10 Документаль фильм: «Беловодьега сукмак».
10.40 Нәфис телефильм: «Нәкъ инглизчә үтерү». 1 серия.
12.00 Телевизион яңалыклар хезмәте.
12.15 Кинопанорама.
15.00 Телевизион яңалыклар хезмәте.
15.15 Нәфис телефильм: «Очсыз-кырыйсыз төн».
16.20 Курчак театры дөньясы. 2 нче тапшыру.
17.10 Рус көйләре.
17.30 Балалар сәгате. (Инглиз теле белән).
18.30 Үзгәртеп кору. Япониядә ул ничек булды? 1 нче тапшыру.
19.15 Мультфильм. «Канатсыз каз бәбкәсе».
19.25 «Променад-концерт күрсәтә...»
19.40 Нәфис телефильм: «Нәкъ инглизчә үтерү». 2 нче серия.
21.00 «Вакыт».
21.45 Музыкаль калейдоскоп.
22.15 Фигуралы шуу. Дөнья чемпионаты. Парлы шуу.
00.30 Телевизион яңалыклар хезмәте.
00.50 Нәфис телефильм: «Минем тормышым». 2 нче серия.

II ПРОГРАММА

8.00 Иртәнге гимнастика.
8.15 Фәнни-популяр фильм: «Булмаслык та булырга мөмкин».
8.35, 9.35 Табигать белеме. 3 класс.
10.05 Немец теле. 2 уку елы.
10.35, 11.35 Гомуми биология. 10 класс.
11.05 Безнең бакча.
12.05 Нәфис фильм: «Оялар».
13.20 Документаль фильм: «Акчалар кайда ята?»
21.45 Нәфис телефильм: «Күргәзмә». 1 серия.
22.50 «Шайтан тәгәрмәче».

ПӘНҖЕШӘМБЕ
14 МАРТ
КАЗАН КҮРСӘТӘ

17.05 Нәфис фильм: «Ялгыз куак». 1 серия.
18.10 «Яшьләр иҗаты». К. Тинчурин исемендәге драма һәм комедия театры актрисасы Рәзидә Тәхфәтуллина-Әкбәрова белән очрашу.
18.45 «Татарстан».
19.15 «Турыдан-туры элемтә». Сорауларга ТССР Министрлар Советы Рәисе урынбасары Ф. Г. Хәмидуллин, министрлыклар һәм ведомстволар җитәкчеләре җавап бирә.
20.05 М. Хәсәнов. «Язгы аҗаган». Телевизион фильм-спектакль. 4 серия: «Кайсыгызның кулы җылы...»

I ПРОГРАММА

6.30 «Иртә».
9.00 МВД хәбәрләре.
9.15 Мультфильмнар.
9.40 Балалар сәгате.
10.40 Нәфис телефильм: «Нәкъ инглизчә үтерү». 2 нче серия.
12.00 Телевизион яңалыклар хезмәте.
12.15 Фигуралы шуу. Дөнья чемпионаты. Парлы шуу.
15.00 Телевизион яңалыклар хезмәте.
15.15 Нәфис телефильм: «Җәйге гастрольләр».
16.35 Курчак театры дөньясы. 3 нче тапшыру.
17.25 «Агачлар ни дип җырлыйлар?»
17.40 16 яшькә кадәр һәм өлкәнрәк.
18.25 Хоккей. СССР чемпионаты. «Динамо» (Мәскәү)—«Спартак». Тәнәфестә (19.05) —Меридиан.
21.00 «Вакыт».
21.45 МВД хәбәрләре.
22.00 «Ялта-91».
22.15 Фигуралы шуу. Дөнья чемпионаты. Ирләр. Иректе программа.
00.30 Телевизион яңалыклар хезмәте.
00.50 Нәфис телефильм: «Минем тормышым». 3 серия.

II ПРОГРАММА

8.00 Иртәнге гимнастика.
8.15 Фәнни-популяр фильм. «Геометрик фантазияләр».
8.35, 9.35 Гомуми биология. 11 класс.
9.05 Испан теле. 1 уку елы.
10.05 Испан теле. 2 уку елы.
10.35, 11.35 Биология. 8 класс.
11.00 Адам Смит акчалары дөньясы.
12.00 Нәфис телефильм.
14.10 Ритмлы гимнастика.
17.00 Кечкенә концерт.
17.15 Яшел лампа.
17.45 Ритмлы гимнастика.
18.45 «Чикләр аша килешү». 3 фильм.
21.45 Нәфис телефильм:
22.55 Документаль фильм. «Барлам Шаламов. Минем берничә гомерем».

ҖОМГА
15 МАРТ
КАЗАН КҮРСӘТӘ

17.05 Нәфис фильм: «Ялгыз куак». 2 серия.
18.10 «Җомга көн кич белән» альманахы.
19.00 «Татарстан».
19.30 «Болгар» телевизион хәйрия лотереясе фонды тиражы.
20.10 «Әлли-бәлли-бәү».
20.20 Тыныч йокы, нәниләр.
20.35 Телевизион хәйрия лотереясе фонды тиражының дәвамы.
21.15 Фильм-концерт.
21.40 Тапшырулар программасы.

I ПРОГРАММА

6.30 «Иртә».
9.00 Хоккей. СССР чемпионаты. «Динамо» (Мәскәү) —«Спартак».
11.15 «16 яшькә кадәр һәм өлкәнрәк».
12.00 Телевизион яңалыклар хезмәте.
12.15 Фигуралы шуу. Дөнья чемпионаты. Ирекле программа.
15.00 Телевизион яңалыклар хезмәте.
15.15 Нәфис телефильм: «Кайда гына эшләмәскә икән».
16.30 «Әгәр сезгә...»
17.15 «Мәгариф: СССРда ЭВМ.
17.45 Безнең бакча.
18.15 «ВИД» программасы
18.30 Меридиан.
18.40 «Турыдан-туры сөйләшү». Мәскәү—Алма-Ата—Рига—Минск—Казан—Чиләбе—Донецк—Петрозаводск—Кишинев—Грозный телекүпере.
19.40 Нәфис телефильм премьерасы. «Ерак-еракта»
21.00 «Вакыт».
21.45 «ВИД» программасы тәнәфестә (00.00)—Телевизион яңалыклар хезмәте.
01.00 С. Михалков. Фильм-спектакль: «Кайтаваз».

II ПРОГРАММА

8.00 Иртәнге гимнастика
8.15 Фәнни-популяр фильм «Кристаллар тирәнлегендә»
8.35, 9.35 Музыка 7 класс
8.05 Инглиз теле. 1 уку елы.
10.05 Инглиз теле. 2 уку елы.
10.35, 11.35 Музыка. 3 класс. Э. Григ: «Пер Гюнт»
11.05 Сәламәтлек.
12.05 Нәфис телефильм: «Күргәзмә». 1 һәм 2 серияләр.
14.15 РСФСР шәһәрләре телестудиясе. Казан телестудиясе программасы.
17.00 Мультфильмнар.
17.15 Документаль фильм премьерасы. «Рус немецлары».

Норлат-Октябрь элеваторы коллективы ир туганы

НӘҖИП НУРМИ улы МИНАЗОВның

вакытсыз үлүе сәбәпле, элеватор директоры Ә. Н. Миназовның тирән кайгысын уртаклаша.

Үрнәк авылында яшәүче әтиебез Шәрифулла улы Зәкиулла һәм әниебез Вафа кызы Гөлсем Яруллиналарның тормыш корып бергә яшәүләренә 40 ел тулды. Аларга озын гомер, сәламәтлек, тыныч тормыш телибез.

УЛЛАРЫ, КЫЗЛАРЫ, КИЛЕННӘРЕ, КИЯҮЛӘРЕ, ОНЫКЛАРЫ.

Игелекле һөнәр иясе

Мин үзем Нариман авылында яшим. Гомерем буе колхозда эшләдем, кырык елга якын донор булып кан бирдем, бу 16 литр тәшкил итә. Димәк, илемнең күпме кешесен үлемнән алып калганмын, моның белән горурланырга хакым бар дип уйлыйм мин. Шуның өчен СССРның мактаулы доноры дигән исем йөртәм.

Шушы сүзләремә ялгап, районыбызда очратырга туры килгән игелекле һөнәр иясе турында сөйлисем килә. Телевизорыбыз ватылу сәбәпле айдан артык олы дөнья белән бәйләнештән мәхрүм калдык. Әлмәттәге көнкүреш комбинатына да алып бара алмадык, юллар бик начар иде. Районнан оста килә дигәч, ничек җитте алай алып бардык ахырында.

Район үзәгендә озак еллар эшләгән Насыйх Вәлиәхмәтов килүгә чиратлап телевизорларны карый башлады. Безнекенә чират җиткәч, карады-тикшерде дә, монда төзәтеп булмый Норлатка илтегез диде. Ара ерак, җитмәсә транспорт мәсьәләсе мине төшенкелеккә бирелергә мәҗбүр итте. Минем хәлатемне күреп торган Насыйх үзе алып китәргә булды, кайчан китерәчәгенең вакытын да әйтте. Сүзендә торган, шул көнне үк төзәтелгән телевизорыбызны алып кайтып утырттык.

Кешеләргә игътибарлы булган игелекле һөнәр иясе Насыйх аркасында менә хәзер рәхәтләнеп тапшырулар карыйбыз. Кызганыч, рәхмәтебезне үзенә әйтә алмадык, телевизорны җибәргәндә үзе килә алмаган иде.

Кадерле редакция! Әле игелекле кешеләр дөньяда күп икән. Сезнең газетагыз аша Насыйх Галиәскәр улы Вәлиәхмәтовка чын күңелдән рәхмәтебезне белдерәсебез килә.

Ш. СИРАЖЕТДИНОВ.
Нариман авылы.

ТАБЫЛДЫКЛАР

Бассейн янынннан ак браслетлы ирләр кул сәгате табылды. Югалтучының

ӨСТӘЛЕНӘ

ГАИ начальнигы Х. В. Әюповка мөрәҗәгать итүен сорыйбыз.

БЕЛДЕРҮ

ТПО-5 нең 47 номерлы линия-техник цехы төзелеш оешмалары, колхоз-совхоз җитәкчеләре һәм гражданнарның исләренә төшерә: СССР Министрлар Советының 1969 елның 22 июльдәге 567 нче номерлы «Элемтә линияләрен саклау кагыйдәләре турында»гы карарына туры китереп, Октябрь районының «Алга», «Комбайн» колхозлары һәм Кызыл Юл поселогы территорияләрендә кабель линиясен саклау зонасында һәм аңа якын урыннарда җир асты корылмалары төзү буенча җир казу эшләрен КЛС хуҗаларының язма килешүе һәм шәһәр (район) Советы башкарма комитетының рөхсәт ордеры булганда гына башкара алалар.

Кабель саклау зонасында һәм аның тирәсендә эш алып бару өчен килешү проектлары һәм техник шарт атнаның эш көннәрендә түбәндәге адрес буенча: 423100, Чирмешән, РУСЛТЦ-47. Телефон: 2—19—41 бирелә.

МӨХӘРРИР Ә. У. АБДУЛЛИН.

Учредительләр— халык депутатларының Октябрь район Советы һәм КПССның район партия оешмасы.

РЕДАКЦИЯНЕҢ АДРЕСЫ: 423000, Норлат шәһәре, К. Маркс урамы, 19.
ТЕЛЕФОННАР: мөхәррир—2—12—14, 2—22—81, мөхәррир урынбасары—2—10—44, рус теленә һәм чуваш теленә тәрҗемә буенча мөхәррир урынбасарлары—2—15—63, социаль-экономика бүлеге— 2—22—51, җаваплы секретарь—2—14—16, хатлар бүлеге һәм бухгалтерия—2—18—67.

Газетаны ФИДАНИЯ ХӘЙРЕТДИНОВА җыйды. Асия МОРАТХАНОВА верстка ясады. НАТАЛЬЯ ЛУКОЯНОВА басты. Корректор— ЗӨЛФИЯ ВӘЛИЕВА.

«Дуслык» газетасы атнаның сишәмбе, пәнҗешәмбе, шимбә көннәрендә чыга һәм рус, чуваш телләренә тәрҗемә ителә.
Нәшрият, полиграфия һәм китап сәүдәсе буенча ТССР Дәүләт комитетының Октябрьның 50 еллыгы исемендәге Норлат-Октябрь типографиясе.
Күләме—1 басма табак. Заказ 29. Тираж 3.350.